

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**IMPLICAȚIILE RĂZBOIULUI
DIN UCRAINA ASUPRA
ROMÂNIEI**

studiu documentar

August 2022

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Vlad Drăguș
Expert parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.r

CUPRINS

IMPLICAȚII GEOPOLITICE	4
IMPLICAȚII ECONOMICE	6
IMPACTUL ASUPRA PIEȚEI ENERGETICE	8
IMPLICAȚII SOCIALE	13
IMPLICAȚII MILITARE	14
BIBLIOGRAFIE	15

Implicații geopolitice

În articolul său din revista *Geopolitica*¹, Michael Koval trage trei concluzii legate de direcțiile geopolitice ale statelor UE:

1. Criza umanitară, energetică și economică generată de război afectează în mod direct statele europene, astfel încât aceste subiecte vor deveni principalul motiv al elaborării politicilor la nivelul instituțiilor UE;

2. Pentru contrarea agresiunii rusești, UE trebuie să își intensifice politica de extindere spre est și sud-est, lucru care poate determina un rol în creștere al statelor de la granițele Uniunii, între care România, Polonia și statele baltice;

3. Este necesară o implicare mai accentuată a UE în probleme strategice și de securitate regională.

În urma unui chestionar (în baza a patru întrebări) legat de implicațiile geopolitice ale războiului - adresat mai multor experți din state ale UE - două scenarii s-au desprins în mod constant (din răspunsurile formulate):

- I. Presiunea geopolitică a Rusiei va rămâne constantă sau se va intensifica în regiunea Europei de Est și Centrale, consolidând unitatea în interiorul blocului comunitar în majoritatea zonelor de interes.
- II. Un scenariu diferit și oarecum mai puțin optimist este cel în care Rusia va pune presiune economică pe statele U.E, determinând diferențierea priorităților și abordărilor în ceea ce privește politica comercială și economică a statelor - care vor fi tentate a miza pe interesul național în detrimentul celui european, lăsând astfel UE, ca entitate internațională, într-o poziție slăbită².

[KPMG a realizat o analiză](#) a situației geopolitice, identificând o serie de tendințe:

Comunitatea de afaceri lucrează rapid pentru a colecta informații și pentru a găsi modalități adecvate de a răspunde crizei, concentrându-se pe soluționarea pașnică ca prioritate cheie. În general, analiza respectivă consideră că există cinci tendințe majore (care reies din modalitățile de abordare a crizei) ce necesită o atenție sporită din partea organizațiilor și a întreprinderilor.

Întreprinderile pun un mare accent pe securitatea angajaților lor, cu o atenție specială pentru companiile și organizațiile prezente în Ucraina. Eforturile de păstrare a

¹ Michael Koval, The regional effects of the Russian aggression towards Ukraine, în *Geopolitica*, nr. 95 (3/2022), Ed. Top Form, București, 2022, p. 38

² Oana-Antonia Colibașan, The Geopolitical Power of EU in the making (?): A question of the war in Ukraine, *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 22, No. 1, Iunie 2022, Institutul European Român. București. 2022, p. 30

securității fizice a angajaților ar trebui să fie primordiale, inclusiv facilitarea evacuării și/sau relocării cetățenilor ucraineni care pot pleca. Pentru companiile cu o bază semnificativă de angajați în Rusia, decizia de a înceta operațiunile va fi / este fără îndoială dificilă.

Există companii din întreaga lume care oferă asistență umanitară directă celor afectați și care sprijină ONG-urile și agențiile ONU pe teren. De asemenea, se poate observa o implicare crescută pentru asigurarea bunăstării fizice și psihice a angajaților ucraineni și ruși aflați în alte părți ale lumii. Chiar și în afara zonelor direct afectate de conflict, este firesc ca angajații să fie afectați, impactul fiind resimțit diferit de fiecare angajat.

S-au putut constata o serie de atacuri care pun în pericol securitatea cibernetică împotriva entităților - în principal din Ucraina, inclusiv atacuri de refuz de serviciu și malware pentru a perturba infrastructura cibernetică. Dar țările care vizează guvernul rus cu sancțiuni sau oferă sprijin public pentru Ucraina ar putea fi prinse și ele în represalii și se confruntă cu riscul unor atacuri cibernetice similare – care ar putea afecta infrastructura financiară și alte infrastructuri critice, precum și sistemele IT. Concluzia este că există o amenințare sporită în ceea ce privește securitate cibernetică, la nivel global. Toate organizațiile ar trebui să adopte o poziție de alertă sporită atunci când vine vorba de securitate cibernetică și de protejarea activelor lor critice. Construirea planurilor de securitate cibernetică și a rezistenței la atacuri de genul celor menționate devine / a devenit rapid prioritatea numărul unu în multe organizații – și ar trebui luată în considerare cu seriozitate.

Multe țări au anunțat un program continuu de sancțiuni, inclusiv înghețarea activelor și interdicțiile privind tranzacțiile - cu schimbări care au loc aproape zilnic. Multe companii, în special cele din sectorul financiar, se concentrează pe a se asigura că au luat măsurile necesare pentru a respecta sancțiunile legale (locale) în zona lor de activitate.

Unele jurisdicții, inclusiv UE și Regatul Unit, au adoptat noi regimuri de control al exporturilor pentru a reflecta regulile stabilite de SUA. Unele produse vor necesita ca măsurile de control al exporturilor să fi fost respectate înainte ca bunurile, serviciile sau tehnologia să poată fi exportate sau utilizate în Rusia. Întrebarea-cheie pe care trebuie /ar trebui să și-o pună organizațiile este: „Cât de bine suntem mobilizați cu sistemele și procesele noastre pentru a fi siguri că aplicăm și respectăm sancțiunile legale în cadrul organizației noastre?”

Pe măsură ce lumea a ieșit din situația economică fragilă cauzată de pandemie, efectul combinat al sancțiunilor și al perturbărilor cauzate de acțiunea militară rusească ar putea pune și mai multă presiune pe redresarea lanțurilor de aprovizionare. Impactul asupra fluctuațiilor prețurilor petrolului a fost unul major, iar întârzierile în achiziționarea

de metale de bază precum nichel, aluminiu și paladiu ar putea afecta producția industrială și lanțul de aprovizionare la nivel mai larg. Din cauza penuriei de componente importate din regiuni bazate pe lanțuri de producție foarte integrate, sunt probabile și alte perturbări (în diverse ramuri productive, în servicii specifice, în unele ramuri industriale etc.)

Rusia și Ucraina dețin o cincime din producția globală de grâu și 70% din exporturile de ulei de floarea-soarelui. Acestea sunt inputuri critice pentru întreprinderile agroalimentare din întreaga lume și s-ar putea resimți în curând criza ofertei. Țări precum Algeria, Egipt și Nigeria sunt unele dintre statele care importă mari cantități de produse alimentare de bază rusești și ucrainene, iar acest lucru poate avea un impact enorm asupra populațiilor lor. De fapt, creșterea costului alimentelor de bază a fost unul dintre factorii care au contribuit în mod semnificativ la revoltele cunoscute sub numele de "primăvară arabă" în urmă cu aproape un deceniu – astfel încât se poate estima ca potențial factor de risc (indus de situația din Ucraina) izbucnirea unor revolte populiste și/sau proteste de masă împotriva creșterii prețurilor alimentelor (cel puțin în unele țări în curs de dezvoltare).

Implicații economice

Conform [unui studiu](#) privind implicațiile războiului din Ucraina asupra diverselor sectoare ale economiei europene, România prezintă unele vulnerabilități de natură economică.

Un capitol unde România pare să fie mai expusă decât media UE este cel al volumului total al portofoliilor de împrumuturi ale instituțiilor de creditare. Media Europeană a expunerii portofoliilor este de 30%³, însă piața românească a creditelor este printre cele mai expuse din acest punct de vedere, alături de Slovenia, Bulgaria, Grecia și Țările de Jos, impactul estimându-se la 40%, la pol opus fiind Suedia, Malta și Danemarca cu o expunere de până în 20%. Cu toate acestea, BEI consideră că sectorul împrumuturilor la nivelul U.E rămâne stabil.

Același studiu atrage atenția că politicile guvernamentale de atenuare a creșterii prețurilor la energie vor solicita și mai mult bugetele, deja solicitate de impactul pandemiei Sars-COV-2. Creșterea prețurilor la energie a determinat statele membre UE să pună în aplicare măsuri pentru a proteja gospodăriile și/sau firmele de impactul direct al creșterii prețurilor. Măsurile luate includ o combinație de plăți forfetare, reduceri de taxe, subvenții pentru energie și plafonare a creșterii prețurilor la energie. Doar unele dintre aceste

³ Graficul privind expunerea statelor este disponibil la p. 19 al studiului citat, disponibil la: https://www.eib.org/attachments/publications/how_bad_is_the_ukraine_war_for_the_european_recovery_en.pdf

măsurile includ stimulente pentru tranziția ecologică, cum ar fi plățile forfetare. Acolo unde sunt disponibile estimări, costul pachetelor anunțate se situează în jurul a 0,5% din PIB - de la 0,3% în Belgia și Estonia la 0,4% în Țările de Jos și 0,6% în Franța și Italia. Unele țări au anunțat surse suplimentare de venituri, cum ar fi taxe pe furnizorii de energie (Bulgaria, Italia și România) și venituri mai mari din impozitul pe carbon (Germania, Grecia, Irlanda și Italia) pentru a acoperi o parte din cheltuielile suplimentare.

În ceea ce privește impactul asupra jucătorilor economici mici, studiul BEI arată că proporția firmelor care raportează pierderi s-a dublat față de perioadele normale. Pentru multe țări, ponderea firmelor care înregistrează pierderi a crescut cu mult peste media UE de 8% în perioadele normale. Proporția crește cu peste 8% în 12 țări și cu până la 28 de puncte procentuale în Grecia. Impactul prețurilor la energie și al perturbărilor exporturilor diferă de la o țară la alta. În Austria, Germania, Grecia, Italia, România, Spania și Portugalia, prețurile la energie au un impact mai mare, în timp ce în Lituania, Ungaria, Cehia, Estonia și Letonia, exporturile contează mai mult⁴.

Conform [unui studiu al Hertie School, Centrul Jacques Delors](#), România se află la media europeană a exporturilor către Federația Rusă, zonă de comerț lovită decisiv de embargourile aplicate. Și la capitolul importuri din Federația Rusă, România se află în media europeană, cu un procent de sub 0,5% din PIB, fiind astfel mai puțin expusă la sancțiunile comerciale adresate Rusiei, față de alte state est-europene, cele mai expuse fiind statele baltice.

Potrivit [Eurostat](#), în iunie a.c. producția industrială a crescut cu 0,7% la nivelul UE, cea mai mare creștere având-o Slovacia cu 9,3%, iar România fiind pe penultimul loc la acest capitol cu o scădere de 2,1%. Defalcăt, la nivelul UE: producția de energie a crescut cu 1,6%, bunurile perisabile de larg consum cu 0,9%, bunurile cu capital 0,2%, bunurile intermediare cu 0,2%, în timp ce producția de bunuri neperisabile de larg consum a scăzut cu 0,1%, în zona Euro există o tendință similară cu o creștere de 0,6%⁵.

Comparativ cu luna aprilie a anului 2022 producția bunurilor de capital a scăzut cu 7,5%, în timp ce producția de bunuri intermediare a crescut cu 0,5%, energia cu 3,6%, bunurile neperisabile de larg consum cu 4,9% și bunurile perisabile de larg cu 7,5% pe ansamblul UE⁶.

Inflația anuală în zona euro a fost de 8,9% în iulie 2022, în creștere de la 8,6% în iunie 2022. Privind principalele componente ale inflației din zona euro, energia a avut cea mai mare rată anuală în iulie (39,6%, față de 42,0% în iunie), urmată de alimente, alcool și

⁴ Idem. studiu B.E.I - grafic disponibil la p. 14

⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/14675424/4-12082022-AP-EN.pdf/ae620579-bda3-f790-3940-ced13b07cda0>

⁶ Academia Română- Institutul de economie mondială, *Piața Internațională- Analize de conjunctură economică și geopolitică- prețuri și cotații*, Nr. 6/iunie 2022, București, p.57

tutun (9,8%, față de 8,9% în iunie), non -bunuri industriale energetice (4,5%, comparativ cu 4,3% în iunie), și servicii (3,7%, față de 3,4% în iunie).

Fiecare dintre componentele principale contribuie într-o măsură diferită la inflația generală din zona euro. În ceea ce privește ponderile pentru 2022, 100% pentru IAPC general, serviciile reprezintă cea mai mare componentă, reprezentând aproximativ 41,7% din cheltuielile de consum monetar final ale gospodăriilor din zona euro. Este urmată de bunurile industriale neenergetice cu aproximativ 26,5%.

Alimentele, alcoolul, tutunul și energia reprezintă 20,9%, respectiv 10,9%. Împreună, acestea reprezintă mai puțin de o treime din cheltuielile zonei Euro, dar pot avea un impact semnificativ asupra inflației totale, deoarece prețurile lor tind să fluctueze semnificativ mai mult decât celelalte componente”.

Impactul asupra pieței energetice

În ceea ce privește procentul de importuri ale resurselor energetice din Federația Rusă, calculele Hertie School⁷ arată că România este în prima jumătate a statelor UE ca procent al importurilor din totalul nevoilor energetice. România importă aproximativ 50% din totalul de gaze naturale din Rusia, aproximativ 40% din necesarul de petrol și puțin peste 50% combustibili solizi (în mare parte cărbune).

BEI (Banca Europeană de Investiții) confirmă expunerea față de schimbările din piața petrolului și gazelor naturale. Conform studiului realizat, pentru 10 țări UE, Rusia reprezintă mai mult de jumătate din importurile de energie din afara Uniunii Europene. România are, conform BEI o dependență de 50% față de Rusia pe această piață, statele care o depășesc în acest capitol fiind Republica Cehă, Polonia, Lituania, Bulgaria, Ungaria, Finlanda, Estonia, Slovacia și Letonia. Aceste țări tind să fie mai dependente de petrol și gaze pentru producție. În schimb, țările care depind mai mult de surse regenerabile, biocombustibili și energie nucleară importă mai puțin din Rusia. Țările dependente de petrol și gaze rusești sunt, de asemenea, expuse fluctuațiilor de pe piețele internaționale, pentru care Rusia este un furnizor important. Embargourile, deteriorarea instalațiilor de producție din Ucraina, blocajele comerciale și de transport și nevoile militare imediate au determinat creșterea prețurilor petrolului și gazelor pe piețele internaționale, ceea ce afectează țările care importă direct din Rusia. În economiile UE, prețurile internaționale la energie se transferă la prețurile interne în mod diferit. Creșterile prețurilor internaționale ale surselor de energie precum cărbunele, gazele și petrolul au

⁷ Graficele Hertie School disponibile la p. 6 la: https://hertieschool-f4e6.kxcdn.com/fileadmin/2_Research/1_About_our_research/2_Research_centres/6_Jacques_Delors_Centre/Publications/20220307_Economic_Consequences_Ukraine_Redeker.pdf

afectat prețurile interne ale energiei în mod foarte diferit în economiile UE. Comparând un instantaneu al prețurilor din 22 februarie a.c. cu aceeași dată din 2019, înainte de criza COVID-19, prețurile la energie (care au fost întocmite ținând cont de proporțiile de asigurare a resurselor energetice din fiecare țară) au crescut doar cu 15% în Luxemburg, dar cu 185% în Danemarca. În medie, au crescut cu 80% în Uniunea Europeană.

Mediile cotațiilor de țitei pentru cele două sortimente cotate la bursele internaționale petroliere au ajuns la: 117\$ per baril (cu 5,11% față de luna mai), pentru țiteiul Brent, ICE London; 114\$ per baril pentru WTI, NYMEX – New York (4,17% față de luna mai). Una dintre cele mai mari surprize pentru piața petrolului a fost viteza cu care și-a revenit cererea pentru petrol și rezistența manifestată în fața prețurilor tot mai mari. Războiul din Ucraina face previziunile privind evoluția prețului per baril să fie foarte inexacte.

În perioada 1-30 iunie a.c., prețului gazului natural la bursa NYMEX, stipulat în contractele care au termen de livrare în luna august 2022, a avut o scădere de 7,78% față de luna mai, ajungând astfel la 267\$/1000mc. În urma scăderii aprovizionării cu gaz rusesc, media lunară pentru iunie a prețului gazului natural (pe bursa de la Viena) s-a majorat cu 19,87%, comparativ cu media lunii mai ajungând la 114 euro/MWH pentru contractele de livrare în august 2022. Prețurile pentru gazul tranzacționat în luna iunie pe piețele europene a urcat vertiginos la mijlocul lunii, ca efect al deciziei Gazprom de a reduce cantitatea de gaz livrată prin conducta Nord Stream1, cu aprox. 40%, motivele invocate fiind întârzierile livrării turbinelor cu gaz trimise către Siemens în vederea reparațiilor. Piața europeană a gazelor rămâne una foarte profitabilă conform lui Nikos Tsafos, expert în cadrul Centrului de Studii Strategice Internaționale. Într-o analiză prezentată în luna mai a.c., Tsafos afirma că: "Rusia ar putea să construiască o afacere profitabilă care va fi orientată către piețele asiatice, dar schimbarea nu va fi imediată, nici ușoară și va depinde în mod critic de partenerii săi străini, inclusiv China". Aceasta a mai adăugat că: „pentru a-și asigura un contract cu China, Rusia a trebuit să ofere un preț avantajos, China plătește mult mai puțin pentru gazul rusesc comparativ cu statele europene”⁸.

⁸ Academia Română- Institutul de economie mondială, *Piața Internațională- Analize de conjunctură economică și geopolitică- prețuri și cotații*, Nr. 6/iunie 2022, București, Pp. 75-76

Impactul ecologic și impactul asupra agriculturii

Sectorul agricol al UE continuă să fie supus unei presiuni considerabile din cauza creșterii costului energiei și al altor inputuri cu deja ceva timp înainte de invadarea Ucrainei; invazia a accentuat consecințele negative asupra producției agricole, prețurilor și comerțului. Cele mai recente cifre confirmă, totuși, că aprovizionarea cu alimente din UE nu este în pericol datorită pieței unice și a PAC 9 (Politica Agricolă Comună), care au făcut ca UE să fie autosuficientă pentru majoritatea mărfurilor agricole. Între timp, prețurile pentru unele produse au atins niveluri record, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la accesibilitatea alimentelor pentru gospodăriile cu venituri mici, fără a putea preveni totuși restrângerea marjelor fermierilor din cauza creșterii disproporționate a costurilor inputurilor, în special la energie și îngrășăminte. Severitatea situației a fost recunoscută de Consiliul European în [concluziile reuniunii](#) din 30-31 mai a.c., fiind oferite îndrumări instituțiilor UE pentru acțiuni ulterioare. Pe lângă informațiile furnizate Consiliului - la 18 mai a.c. - în documentul de lucru 9221/22 și informațiile care urmează să fie prezentate de către statele membre și compilate în documentul (9870/22) privind situația piețelor agricole interne ale UE, merită remarcate următoarele informații recente:

- Situația pieței UE pentru cereale a fost pozitivă până de curând. Prețurile au fost mari pentru fermieri și perspectivele de recoltă destul de bune. Seceta prelungită în anumite regiuni, combinată cu valurile de căldură din luna mai, au dat generat unele îngrijorări. În consecință, cea mai recentă prognoză a Comisiei pentru cereale a fost redusă cu peste 2 milioane de tone (de la 295,8 la 293,1 milioane de tone). Această reducere se referă în principal la orz și porumb (porumbul a fost prognozat, până acum, la niveluri de producție record) și nu afectează grâul moale.

Prețurile globale ale mărfurilor agricole au crescut constant de la jumătatea anului 2020, pe fondul recuperării din pandemia COVID-19, fiind determinate de creșterea prețurilor la îngrășăminte și la energie și de o deteriorare globală a condițiilor macroeconomice. Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a exacerbat situația, urcând prețurile mărfurilor și mai mult și reducând disponibilitatea alimentelor la nivel mondial. Potrivit ONU, prețurile globale la alimente în mai 2022 au fost cu aproape 30% mai mari decât în urmă cu un an. ONU a [revenit însă în luna iulie](#) anunțând că prețurile au scăzut pentru prima dată de la începutul războiului, însă stabilitatea acestora nu este încă realizabilă. Rusia și Ucraina produc aproximativ 30% din aprovizionarea mondială cu porumb și grâu și mai mult de jumătate din oferta mondială de ulei de floarea soarelui. Rusia este un producător și un exportator major de îngrășăminte, cum sunt cele cu azot – care sunt esențiale pentru asigurarea producției agroalimentare.

Concluziile Consiliului European, 23 iunie 2022

Pe lângă situația geopolitică, perturbările din cadrul lanțului global de aprovizionare din cauza COVID-19, schimbările climatice și condițiile meteorologice nefavorabile din unele țări producătoare majore vor afecta producția agricolă globală într-o măsură și mai mare în acest an. Criza alimentară actuală are un impact imediat asupra prețurilor la alimente și asupra disponibilității aprovizionării pentru o mare parte a populației lumii, iar acest impact va continua probabil pe termen lung, în special în țările în curs de dezvoltare. Potrivit Programului Alimentar Mondial al Națiunilor Unite, numărul persoanelor care suferă de insecuritate alimentară acută ar putea crește cu 47 de milioane în 2022 - cu cea mai mare creștere fiind în Africa sub-sahariană. Piețele emergente și țările în curs de dezvoltare vor suferi cel mai mult efectele crizei globale, inflația medie fiind așteptată să crească cel mai mult în aceste țări – cu 8,7%.

România, fiind un partener tradițional al Ucrainei în ceea ce privește relațiile comerciale, are și potențialul de a acoperi o parte din comerțul cu produse agricole afectat de război. Conform [EURACTIV](#), fiind unul dintre principalii producători agricoli ai UE, România s-a mobilizat pentru a umple unele dintre golurile lăsate de exportatorii ruși și ucraineni. Conflictul a perturbat grav sectorul agroalimentar al UE, dar și-a pus amprenta în mod special în România, plasând-o în fruntea statelor care fac eforturi în vederea compensării unora dintre golurile lăsate de exportatorii ruși și ucraineni. Planul, care detaliază modul în care România intenționează să îndeplinească cele nouă obiective la nivelul UE ale Politicii Agricole Comune (PAC) reformată, a fost înaintat la Bruxelles la doar câteva zile după ce Rusia a invadat Ucraina, fiind pregătit înainte de invazie. Guvernul își reconsideră acum abordarea asupra planului, iar strategia agricolă a României va fi probabil influențată semnificativ în lumina războiului din Ucraina. România face eforturi în special în domeniul procesarea alimentelor, alocând fonduri specifice pentru a-și crește capacitatea în acest domeniu. Potrivit lui Sorin Moise, secretar de stat în Ministerul Agriculturii, în mandatul ministrului Adrian Chesnoiu, suprafețele care sunt cultivate cu floarea soarelui în mai multe zone ale României vor fi mai mari decât anul trecut..

Impactul ecologic:

Până în momentul de față nu se poate vorbi de un impact semnificativ din punct de vedere ecologic al războiului din Ucraina raportat la situația mediului din România. Cu toate acestea, autoritățile române supraveghează în permanență nivelul radiațiilor, calitatea apelor, a aerului precum și migrația animalelor. [Senatul a dispus recent scoaterea a 3 microhidrocentrale din zona ariilor protejate.](#)

Impactul ecologic indirect:

World Wildlife Fund atrage atenția asupra faptului că, drept consecință a războiului, 24 de zone protejate au fost forțate să-și suspende activitățile de conservare în regiunile Donețk, Lugansk, Zaporojie, Herson, Mykolaiv, Harkov, Sumi, Cernihiv, Kiev și Crimeea. Acolo unde trupele s-au retras, cum ar fi în jurul Kievului sau Cernihivului, au lăsat în urmă infrastructura și instalațiile parcurilor care au fost raportate ca fiind avariate și vor trebui restaurate.

Chiar și acele zone protejate care nu au fost afectate direct de acțiunile militare au avut de suferit. Mulți pădurari și alți membri ai personalului s-au înrolat în armată sau în apărarea teritorială și nu mai sunt disponibili pentru administrarea parcurilor naturale. Cei care au rămas sunt afectați de alertele de rachete, întreruperi de curent și penuria de alimente, acestea împiedicându-i să-și deruleze activitatea în mod corespunzător. O serie de arii protejate sunt supuse injoncțiunii unui număr semnificativ de refugiați, punând presiune asupra facilităților și resurselor parcului. Parcul Național Synevir, Rezervația Biosferei Carpaților și alte zone protejate din partea de vest a Ucrainei au oferit refugiu pentru cel puțin 15.000 de persoane strămutate intern.

Având în vedere că o mare parte a personalului autorităților de aplicare a normelor de mediu este strămutat, recrutat sau incapabil să efectueze operațiuni de protejare a pădurii, este probabilă creșterea braconajului speciilor protejate, cum ar fi sturionii și exploatarea forestieră ilegală. Potrivit Inspectoratului de Stat pentru Mediu al Ucrainei, în perioada 27-28 aprilie a..c, patrula de piscicultură a Agenției de Stat pentru Recuperarea Terenurilor și Pescuit din Ucraina a raportat încălcări în valoare totală (a amenzilor) de 65.000 euro în cinci regiuni ale Ucrainei. Forest Stewardship Council (FSC) a fost nevoit să suspende certificatele de administrare a pădurilor în zonele de conflict armat din Ucraina, crescând riscul de apariție ilegală.

Implicații sociale și umanitare

Un articol din revista *Geopolitica*⁹ atrage atenția asupra impactului potențial provocat de fenomenul de migrație în regiune. Folosind o analiză comparativ-istorică, autorul creează paralele cu situația din Belarus, când sancțiunile internaționale au fost aplicate în urma deciziei președintelui Lucashenko de a forța un avion cu dizidenți bieloruși să aterizeze de urgență în Belarus. Ca urmare a sancțiunilor primite (sistarea zborurilor în și din Belarus), regimul de la Minsk a decis să crească volumul de curse în Africa și Orientul Mijlociu, folosind o retorică prin care se lăsa de înțeles că cetățenii acestor state vor putea intra pe teritoriul Uniunii Europene prin granițele cu Polonia în special, după ce aceștia vor veni în Belarus. Scopul a fost să pună presiune pe statele Uniunii Europene pentru acceptarea imigranților, precedentul și problema respectivă existând încă din vremea "primăverii arabe" respectiv a războiului din Siria. O accentuare a acestei presiuni poate avea loc asupra statelor UE, în special asupra Poloniei, României și Slovaciei, prin fenomenul de migrațiune masivă a femeilor și copiilor din Ucraina care părăsesc țara din cauza războiului. Se sugerează, în articol, că atmosfera de instabilitate care determina oamenii din Ucraina să părăsească țara, a început din momentul plasării unui număr mare de trupe lângă granițele Rusiei cu Ucraina.

Conform unui [studiu ACAPS](#) pe baza informațiilor oferite de UNCHR – România, aproape trei milioane de refugiați au plecat din Ucraina de la escaladarea conflictului din 24 februarie 2022. Dintre aceștia, 616.592 au fost strămutați în România (UNHCR). Numărul de persoane care traversează a fluctuat în zilele de la escaladare și se poate anticipa că va varia în funcție de intensitatea și geografia conflictului în următoarele zile sau săptămâni. Pentru a înțelege factorii/ motivația deplasării și intențiile refugiaților, 631 de interviuri au fost efectuate cu persoane care au trecut din Ucraina în România. Interviurile au fost efectuate la fiecare punct de control de frontieră și anumite centre de primire și au început la 28 februarie a.c.. Potrivit datelor disponibile în luna aprilie 2022: 83% dintre refugiați erau de sex feminin; 92% de etnie ucraineană, 3% de etnie rusă și 5% de altă etnie; 35% aveau între 0 și 5 ani, 58% între 6 și 18 ani, 9% peste 65 de ani (au fost permise răspunsuri multiple în chestionare) ; 0,25% erau mame de sugari; 1% erau persoane cu dizabilități; 4% erau femei celibatate. De asemenea, anumite tendințe ale refugiaților au fost chestionate, concluziile fiind: 20% dintre refugiații din România au avut ca intenție să ajungă în Germania, 7% în Polonia și doar 18% au avut ca intenție să ajungă în România. Cu toate acestea, după o a doua serie de chestionare, 42% dintre refugiați au declarat că vor să rămână în România până la terminarea războiului, iar 19% nu știau pe ce perioadă /durată vor să rămână în România.

⁹ Eduard Prys, The role of Ukraine in European security. How Russian aggression in Ukraine threatens the rest of the region?, în *Geopolitica*, nr. 92-93 (1/2022), Ed. Top Form, București, 2022, p. 87

Conform Euronews: "În primele zile ale invaziei Rusiei, erau cozi de fiecare parte a trecerii frontierei Siret: ucrainenii care încercau să iasă din țara lor și să intre în România și români care se îndreptau spre frontieră pentru a face oferte de ajutor vecinilor. Peste două milioane de ucraineni au trecut în România; 87.000 de ucraineni au ales să rămână, 39.000 dintre ei (fiind) copii. Mii de voluntari români i-au ajutat pe refugiați cu hrană, adăpost și transport gratuit, unii și-au găsit și locuri de muncă. Între timp, autoritățile le-au permis să aibă (acces la) îngrijire medicală și școală gratuită pentru copiii lor."

Implicații militare

Nu se pot oferi cifre exacte despre numărul de trupe și capacități militare prezente în acest moment în România, însă trupele NATO și-au consolidat prezența în România de la începutul invaziei rusești a Ucrainei. [Euronews](#) estimează cifrele la cca 4.400 soldați americani și 800 de soldați francezi.

[Site-ul NATO](#) relevă că: Aliații au trimis nave, avioane și trupe suplimentare pe teritoriul NATO din estul și sud-estul Europei, întărind și mai mult postura de descurajare și apărare a Alianței, pe acest flanc. Aceasta include mii de soldați/ forțe suplimentare pentru grupurile de luptă ale NATO, avioane de luptă pentru a sprijini misiunile de poliție aeriană ale Alianței, consolidarea forțelor navale în Marea Baltică și Marea Mediterană, pregătirea generală sporită a trupelor și, pentru prima dată, desfășurarea celui mai înalt element de pregătire al Forței de răspuns a NATO în România.

La Summit-ul extraordinar al NATO de la Bruxelles din 24 martie 2022, șefii de stat și de guvern aliați au convenit să înființeze încă patru grupuri de luptă multinaționale în Bulgaria, Ungaria, România și Slovacia. Înființarea a încă patru grupuri de luptă, împreună cu întărirea celor patru grupuri de luptă existente în nord-est, a extins prezența avansată a Alianței de-a lungul flancului estic al NATO – de la Marea Baltică în nord până la Marea Neagră în sud – și a dublat efectiv numărul de trupe la sol. La Summit-ul NATO din 2022 de la Madrid, Aliații au convenit să îmbunătățească grupurile de luptă multinaționale de la dimensiunea batalionului la dimensiunea brigăzii, unde și când este necesar. Aliații au convenit, de asemenea, asupra unui nou model de forță NATO, care va include mai multe trupe cu pregătire ridicată și măsuri suplimentare pentru a spori capacitatea NATO de a întări Aliații din est.

Mediul de securitate din zona euro-atlantică continuă să evolueze, noi amenințări și provocări apar în mod constant. Alianța se adaptează și planifică în consecință, iar prezența sa avansată va rămâne atâta timp cât situația de securitate o va cere. Alianța va continua să se asigure că poziția sa rămâne credibilă, coerentă și rezistentă. Toate măsurile NATO sunt și vor rămâne defensive, proporționale și consecvente cu angajamentele internaționale. Alianța va menține transparența în derularea proceselor menționate.

Bibliografie

Academia Română- Institutul de economie mondială, *Piața Internațională- Analize de conjunctură economică și geopolitică- prețuri și cotații*, Nr. 6/iunie 2022, București,

Oana-Antonia Colibașan, The Geopolitical Power of EU in the making (?): A question of the war in Ukraine, *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 22, No. 1, Iunie 2022, Institutul European Român. București. 2022,

Michael Koval, The regional effects of the Russian aggression towards Ukraine, în *Geopolitica*, nr. 95 (3/2022), Ed. Top Form, București, 2022,

Eduard Prys, The role of Ukraine in European security. How Russian aggression in Ukraine threatens the rest of the region?, în *Geopolitica*, nr. 92-93 (1/2022), Ed. Top Form, București, 2022,

<https://www.acaps.org/sites/acaps/files/key-documents/files/reach-romania-refugee-border-monitoring-update-2022-03-29.pdf>

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/14675424/4-12082022-AP-EN.pdf/ae620579-bda3-f790-3940-ced13b07cda0>

https://hertieschool-f4e6.kxcdn.com/fileadmin/2_Research/1_About_our_research/2_Research_centres/6_Jacques_Delors_Centre/Publications/20220307_Economic_Consequences_Ukraine_Re-deker.pdf

https://www.eib.org/attachments/publications/how_bad_is_the_ukraine_war_for_the_european_recovery_en.pdf

<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2022/03/the-geopolitical-impact-of-the-conflict-in-ukraine.html>

https://www.eib.org/attachments/publications/how_bad_is_the_ukraine_war_for_the_european_recovery_en.pdf

<https://www.europafm.ro/senatorii-au-decis-scoaterea-a-3-microhidrocentrale-din-aria-protejata-a-defileului-jiului-un-prim-pas-pentru-punerea-lor-in-functiune-audio/>

https://hertieschool-f4e6.kxcdn.com/fileadmin/2_Research/1_About_our_research/2_Research_centres/6_Jacques_Delors_Centre/Publications/20220307_Economic_Consequences_Ukraine_Re-deker.pdf

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/14675424/4-12082022-AP-EN.pdf/ae620579-bda3-f790-3940-ced13b07cda0>

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9789-2022-INIT/en/pdf>

https://www.euronews.com/my-europe/2022/08/24/ukraine-war-country-by-country-guide-on-how-russias-invasion-has-changed-europe?utm_source=newsletter&utm_medium=EN_TESTMay&utm_content=ukraine-war-country-by-country-guide-on-how-russias-invasion-has-changed-europe&_open=eyJndWkljoiNjg0MWRhNmIxNTU1MjRjYWVlZjA5NWE0YTJiMjBIMTIifQ%3D%3D

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136388.htm